

## СЕКЦІЯ «МЕНЕДЖМЕНТ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

УДК 159:9

Гудзь П.В.

д-р екон. наук, проф. НУ «Запорізька політехніка»

### НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТА: ЕТАП АПРОБАЦІЇ ДОСЛІДЖЕННЯ

Закон України «Про вищу освіту» чітко вказує на одне із завдань сучасного університету, а саме: провадження наукової діяльності шляхом проведення наукових досліджень і забезпечення творчої діяльності учасників освітнього процесу, підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації і використання отриманих результатів в освітньому процесі [1, ст.26]. Окремі науковці визначають 11 різних форм науково-дослідної роботи студентів (НДРС): наукова стаття в журналі, збірнику; науковий звіт; наукова доповідь, тези; методична розробка з навчальної, виховної роботи; курсова, дипломна, магістерська роботи; алгоритми вирішення конкретних навчально-виховних завдань; навчальні посібники з окремого розділу освітнього компоненту; конструкції оригінального дидактичного засобу; методичні рекомендації здобувачам освіти з різних видів діяльності; проект обладнання навчальних кабінетів, дільниць, музеїв, лабораторій; програми студентських гуртків, клубів, об'єднань [2, с.10], що вочевидь, не є прикінцевим переліком, оскільки не враховує галузевої специфіки досліджень та цифризації, що оперує віртуальними програмами, цифровими записами тощо.

Найбільш поширеною формою представлення результатів НДРС здобувачів вищої освіти молодших курсів є доповіді на наукових конференціях у формі тез повідомлень. Зазвичай, під тезами розуміються логічно сформульовані основні ідеї, думки та положення наукової доповіді чи повідомлення, певної наукової праці (гр. thesis - положення, твердження). Тобто тези є відображенням змісту роботи, основних або опорних знань, з якими оперує автор чи визначає їх новачісний характер. Найпростішими формами представлення результатів наукового дослідження є доповідь, доповідна записка, в яких зазначаються актуальні тези наукового знання.

Як форма оцінки якості виконаного дослідження, апробація полягає в оприлюдненні результатів під час виступів дослідників з доповідями і повідомленнями на науково-практичних конференціях, семінарах, інших форумах, а також їх рецензування та обговорення.

Назва, анотація та ключові слова є ключовими елементами, які визначають позиціонування дослідження (тез) в науковому середовищі. Кваліфікований підхід до їх визначення дає можливість високої ймовірності ознайомлення з результатами дослідження широкого кола науковців. Назва

тез є визначальним фактором їх змісту. Стратегія створення якісної назви забезпечує належну інформативність, доступність тез. Рекомендована назва тез складається з 3-5 слів. Для студентів-початківців важливим є розуміння пошукового, проблемного характеру дослідження, який і має відображати назва тез. Наприклад, тема «Удосконалення управління персоналом підприємства» чи «Локальний економічний розвиток громади» не є коректними за визначенням, оскільки не містять предмету дослідження – посилення на те, у який спосіб дослідник планує удосконалювати чи розвивати об'єкт своєї наукової уваги. Кращими були б теми: «Управління підбором персоналу металургійного підприємства засобами рекрутингу» та «Інструменти кластерно політики місцевого економічного розвитку». Відмінність редакцій назв полягає у фокусуванні на предметі дослідження, а саме вказівці на спосіб, за допомогою якого передбачається досягнення мети розвитку об'єкту, тобто об'єкт та предмет дослідження співвідносяться як ціле та частина.

В умовах обмеженого простору тез важливим інструментом представлення тексту є лексика та скорочення. Вивіреність думки та її виважений виклад допомагають підвищити рівень аргументованості, зрозумілості, збалансованості тексту за розміром. Цю функцію виконує і прийом скорочень в тексті та використання аббревіатур.

Універсальна структура наукового доповіді (тез) містить вступ, основну частину, висновки та перелік використаних джерел. В практиці оприлюднення результатів дослідження зустрічаються різноманітні варіації такої структури. Наприклад, авторська модель наукової доповіді (тез) включає: вступ, область досліджень, методи дослідження, результати дослідження, висновки, список використаних джерел.

Вступ відображає: актуальність, значення, важливість теми публічного управління та адміністрування, менеджменту для теорії та практики, існуючі адміністративні чи/та управлінські проблеми, пов'язаної із реалізацією чи функціонуванням предмету дослідження, ступінь розробки цієї проблеми в науковій літературі та вказівка на «невідкриті» чи дискусійні області знання.

Область дослідження концентрує в собі об'єкт та предмет дослідження, чітке і лаконічне визначення мети, яке має корелюватися з темою дослідження (назва доповіді), а також часові інтервали дослідження, конкретні процеси (явища, події, об'єкти) дослідження.

Методи дослідження адресують до інструментарію дослідження і вказують на сукупність підходів, методів, технологій, прийомів, методик, які автор залучає для доведення гіпотези дослідження, розкриття ідеї роботи. Серед них можуть використовуватися загальнонаукові та конкретно-пошукові методи, методи системно-структурного, функціонально-вартісного аналізу, статистичні методи та економіко-математичні методи, моделювання

економічних явищ та процесів, маркетинговий інструментарій, адміністрування, соціологічних опитувань, фокус-груп тощо.

Результати дослідження містять виклад основного матеріалу дослідження, ключових його здобутків, проміжних висновків. Починати варто із роз'яснення позицій і відношення автора до понятійно-категорійного апарату дослідження, визначення та тлумачення ним опорних понять, тобто свого роду наукова екологічність. Оскільки, як писав Рене Декарт, «Людство позбавилось би половину нещастя коли б домовилось про значення слів». Даний змістовний блок висвітлює процес формування гіпотез, розв'язання проблеми на основі опрацьованих наукових джерел, аналізу фактичних і статистичних даних. Виклад основного матеріалу дослідження супроводжується з дотриманням логіки та послідовності аргументації, причинно-наслідкових зв'язків і залежностей, використанням у якості доказів результатів зведених таблиць даних, рисунків, схем та іншого ілюстративного матеріалу. Наводиться обґрунтування отриманого результату та його теоретичне та практичне значення.

Обов'язковою складовою апробації дослідження у формі наукової доповіді (тез) є висновки по роботі, якими підводяться підсумки проведеного дослідження і які містять визначення результатів дослідження. Зазначається конкретний науковий здобуток автора – набуття подальшого розвитку наукового знання; передумови практичного впровадження, а також вказуються шляхи, напрямки подальшої теоретичної розробки наукової проблеми.

При використанні та оформленні переліку наукових джерел слід звернути увагу саме на наукові джерела. Бажано аби за змістом до переліку входила монографічна література, зарубіжні видання, статистичні джерела, у тому числі органів публічної влади, корпоративні, а також наукові статті з даної проблематики. До переліку не варто вносити підручники, посібники, посилання на Вікіпедію. Кількість друкованих та електронних джерел визначається автором, оскільки є результатом його творчої роботи, але не менше п'яти наукових джерел.

Висновок. НДРС є важливим напрямом підготовки сучасного компетентного фахівця. Структурними елементами апробації досліджень за найбільш поширеною формою наукової доповіді (тез) включає: вступ, область досліджень, методи дослідження, результати дослідження, висновки, список використаних джерел.

### **СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

1. Закон України «Про вищу освіту» від 12.05.2015 № 389-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-386 ст.2004.
2. Мороз Л.І., Мороз І.В., Литвиненко І.С., Прасол Д.В., Чугуєва І.Є. Науково-дослідна робота студентів у вищих навчальних закладах:

Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Вид-во «Арнекс», 2017. – 164 с.